

Verankeren van professioneel opdrachtgeverschap

Visie van NEVI op de hoofdlijnen voor een nieuwe Aanbestedingswet

Opzet visiedocument

- De uitgangspunten
- De uitwerking
- Onder de EU-drempels
- Diensten 2B
- Boven de drempels
- Flankerende maatregelen
- Ondersteunende maatregelen

De uitgangspunten

De uitgangspunten

- Het gaat om het optimaal inhoud geven aan de verhouding tussen de marktmogelijkheden en de vraag van de aanbestedende diensten.
- Met als doel het realiseren van 'best value for taxpayers money'.
- Professionalisering van opdrachtgeverschap is het primaire doel. Professionalisering van de inkoop is secundair.
- Doelmatigheid staat centraal, rechtmatigheid is een voorwaarde.

De uitgangspunten

- Inkoopbeleid moet per definitie bijdragen aan het realiseren van het doel van de organisatie
- Uiteenlopende typen inkoop vereisen een verschillende wijze van inkopen en een professionele wijze van werken
  - Uiteraard binnen wettelijke kaders
  - De keuze moet op inhoudelijke gronden verantwoord en gemotiveerd kunnen worden

De uitgangspunten

- Om doelmatigheid te bereiken is professionaliteit nodig
- Die professionaliteit is er (nog) lang niet altijd
- Die komt er niet als alles strak geregeld is
- Die komt er alleen als het een echte noodzaak is
- Daarom de titel:

Verankeren van professioneel opdrachtgeverschap

De uitgangspunten

- Professionaliteit is de spil
  - bij overheidsbestuurders en inkoopverantwoordelijken
  - bij aanbestedende diensten én bij inschrijvers
- Ruimte om een doel te bereiken
  - binnen algemene kaders
  - zelf keuzes maken: eigen verantwoordelijkheid
- Verantwoording afleggen over het omgaan met die ruimte

De uitgangspunten

- Keuzes moeten gemotiveerd (kunnen) worden
  - In intern dossier
  - Op basis van algemene beginselen
  - Inhoudelijk van aard (geen algemene formules of juridische checklists)
- Controle via bestaande middelen (Rekenkamer, raad, accountant, etc.)
- Sancties ten aanzien van bestuurders die nalatig zijn

De uitwerking

De uitwerking - Algemeen

- Beginselen:
  - Objectiviteit, transparantie, non-discriminatie
  - Aan te vullen met professionaliteit, wederkerigheid en proportionaliteit
- Alleen kaders in de wet – die is dus kort
- Kaders gedefinieerd in termen van resultaat, niet in details uitvoering
  - Vgl. Regeling Contract Beheer 1996 voor het Rijk
  - Voorbeelden of beoordelingswijze in de toelichting

De uitwerking - Algemeen

- Plicht voor aanbestedende dienst om administratieve lasten te beperken
  - Invulformulieren, eigen verklaringen, website
  - Alleen maar vragen als nodig voor beoordeling
- Maar ook voor inschrijvers (wederkerigheid):
  - Mogen geen irrelevante vragen stellen
  - Anderszins disproportioneel handelen expliciet vermelden als rechtsgrond voor beroep
- Verantwoordelijkheid voor correct handelen bij eindverantwoordelijke (CEO/bestuurder)

Onder de EU drempels (1)

Vrije keuze procedure:

- Keuze procedure moet gemotiveerd kunnen worden
- Selectie leveranciers in onderhandse procedures kunnen motiveren (zeker ook uitsluiting)
  - Bijvoorbeeld structurele animopeiling ex ante op CPV-code (niveau 3)

Geen “doorzakken” van vormvereisten van boven de drempels

- “Zo moet het boven de drempels” is geen argument
- Vb: verschil selectie en gunning niet zo strak

Onder de EU drempels (2)

- Vrije keuze (selectie) eisen en vrije keuze gunningscriteria
- Maar moeten wel gemotiveerd kunnen worden
  - Hoeft niet tot in detail
  - Motivering moet inhoudelijk van aard zijn
  - geen beroep op algemene formule mogelijk
- Volledigheid intern dossier vereist (vgl. RCB)
  - Voorzet voor inhoud dossier in toelichting
  - Dossiers compleet en actueel (periodieke audit)

Onder de EU drempels (3)

Samenvattend:

- Veel meer vrijheid in procedures en werkwijze
  - *Daarmee beperking administratieve lasten*
- Maar veel strakkere vereisten aan inhoudelijke kwaliteit van gemaakte keuzes
  - *Daarmee ook bescherming MKB (impliciet)*
- Lappendeken op procedure niveau blijft gehandhaafd
- Maar op proces niveau wordt sterk geharmoniseerd en gemoderniseerd

Diensten 2B

Identieke uitgangspunten aan onder EU-drempels

- Vrije keuze procedure
- Vrije keuze eisen en wensen
- **Maar** moeten eveneens gemotiveerd kunnen worden
- Daarmee strakker dan onder BAO

Boven de drempels (1)

- Binnen voorgeschreven procedures en termijnen: zelfde basisgedachte als onder de drempel
- Dus bijvoorbeeld geen specificatie van wat wel en niet proportioneel is, maar verplichting om iedere keuze te kunnen motiveren
- Motivering moet inhoudelijk zijn: geen beroep op algemene formule mogelijk

Boven de drempels (2)

- Van alle optionele EU procedures op inhoudelijke gronden vaststellen of ze nodig zijn in de NL praktijk. Dit betreft met name
  - Dynamisch Aankoop Systeem
  - Certificeringlijsten
  - Concurrentiële Dialoog
- Geen verplichting of verbod op clusteren, segregeren, aggregeren
  - Vrije keuze
  - Keuze moet gemotiveerd kunnen worden

Boven de drempels (3)

- Geen verplicht gebruik Tendered
  - Als Tendered zoveel voordelen biedt gaat iedereen het wel gebruiken
- Bestekken of totale set aanbestedingsstukken
  - Verplicht openbaar (bestekkenbak), tenzij ...
  - Dus kosteloos voor aanbestedende diensten en inschrijvers

Flankerende maatregelen

Flankerend - In de toelichting

Minimale inhoud van een contractdossier (vgl. bijv. RCB 1996), zowel onder als boven de drempels:

- Programma van eisen incl. wijzigingen
- Keuze type leverancier en product: marktanalyse
- Keuze percelen/ type contracten (ook voor homogene producten)
- Keuze looptijd contract
- Keuze aantal te contracteren leveranciers
- Keuze publicatiemethode(n) + uit te nodigen leveranciers (onder drempel; 2B)

Ondersteunende maatregelen

Ondersteunende maatregelen

- Opleiding
  - Voor bestuurders/financieel verantwoordelijken
  - Vakopleiding voor inkopers
- Voorbeelden en hulpmiddelen:
  - Via PIANOo, NEVI, CROW etc.
  - Bestekkenbibliotheek
- Hulpmiddelen voor 'dispute resolution':
  - Inhoudelijke toets vooraf mogelijk maken (niet sec juridisch)
  - Inhoudelijk oordeel geschillen tijdens aanbesteding door onafhankelijk "College van Wijzen"
  - Laat gang naar rechter vrij